

Uvnitř si přečtete: Informace z radnice • Rozhovor s panem Zdeňkem Landou • Orloj Hojsové Stráži byl slavnostně uveden do provozu • Vánoční příloha • Historie – Letecká havárie o Vánocích na Šumavě • ITC informuje

MĚSÍČNÍK MĚSTA

ROČNÍK XVII

PROSINEC 2017

ZDARMA

www.zeleznaruda.cz

Slovo starosty

Vážení čtenáři Železnorudského Zpravodaje, měsíc prosinec je posledním měsícem roku a tím i časem k bilan-
cování, jaký vlastně ten rok 2017 byl, co se podařilo a co ne, ale je
také začátkem zimy. A ta se zatím ukázala jako ta pravá, šumavská, se
sněhem a tím se i potvrzuje, že nejen zima je taková jaká má být, ale
i ten právě končící rok byl úspěšný. Městu se dařilo a daří připravit
projekty a zajistit financování investičních akcí, které budou realizová-
ny v příštím roce. Jde nám všem o to, aby Železnorudsko bylo lákavé
pro turisty, ale především nám jde o to, aby bylo dobrým domovem pro
úspěšný život místních obyvatel. Žijeme na horách českého pohraničí,

a to nám nabízí, kromě mnohých těžkostí, i nemalé příležitosti a možnosti k využití potenciálu
příhraniční oblasti pro zlepšení života nás všech.

Vážení spoluobčané chtěl bych popřát Vám a Vaším rodinám příjemné a klidné prožití adven-
tu, pevné zdraví, úspěchy a pohodu v roce 2018.

Železnorudský smíšený sbor zahájil adventní čas malým vánočním koncertem v železnorudském kostele.

PF 2018

VESELÉ VÁNOCE A ŠTASTNÝ NOVÝ ROK.

FROHE WEIHNACHTEN UND EIN GUTES NEUES JAHR.

MERRY CHRISTMAS AND HAPPY NEW YEAR.

BUON NATALE E FELICE ANNO NUOVO.

Ing. Michal Šneberger
starosta Města Železná Ruda

MĚSTO ŽELEZNÁ RUDA A OBEC BAYERISCH EISENSTEIN
VÁS ZVOU NA / LADEN SIE EIN

SOUSEDSKÉ SETKÁNÍ/NACHBARSCHAFTS BEGEGNUNG

PŘÍ PŘÍLEŽITOSTI / ZU DER GELEGENHEIT DES

10. VÝROČÍ SCHENGENU 10. SCHENGEN JUBILÄUMS

21. 12. 2017 18:00 | ARBERLANDHALLE BAYERISCH EISENSTEIN

Po přivítání účastníků setkání a malé vzpomínce následuje volná zábava s hudbou a občerstvením.

PŘIJMĚTE NAŠE SRDEČNÉ POZVÁNÍ NA TUTO AKCI.

Michal Šneberger, starosta
město Železná Ruda

Georg Bauer, Bürgermeister
Gemeinde Bayerisch Eisenstein

Informace z radnice

Investovali jsme i letos v oblasti tepelného hospodářství

Dlouhodobě a systematicky se nejenom na našem odboru zabýváme otázkou možných finančních úspor při chodu města.

Ve spolupráci s firmou provozující tepelné hospodářství jsme proto v letošním roce zastupitelům navrhli provedení dalších opatření v oblasti obnovy a modernizace zdrojů vytápění a dodávek teplé vody. Návrh našel v zastupitelstvu většinovou podporu, a proto v naší největší kotelně, v kotelně U Řezné, došlo k výměně zastaralého teplovodního kotle a dosluhujících zásobníkových nádrží teplé vody. Celkový finanční objem uvedené investice tvořil 1.530.000,- Kč.

Tato částečná rekonstrukce kotelní U Řezné, stejně jako všechny další opravy a investice provedené na zařízeních města, si kladou za cíl udržet cenu dodávaných služeb v co nejpříjemnějších cenových relacích pro jejich odběratele.

Jakub Frenzl

vedoucí Majetkového odboru
město Železná Ruda

Volby 2017 – poděkování

Vážení členové okrskových volebních komisí,
tímto bychom Vám všem chtěli poděkovat za Vaši práci při posledních volbách. Volby měly ve všech okrscích hladký průběh i přesto, že u nás se voleb zúčastnilo poměrně velké množství voličů s voličskými průkazy.

Věřím, že stejně úspěšně zvládneme i další volby v roce 2018, a to v lednu volba prezidenta České republiky a na podzim volby komunální, tj. do zastupitelstva obce.

Ještě jednou děkuji.

Caroline Zahradníková, MěÚ Železná Ruda, správní odbor

Zprávy ze správního

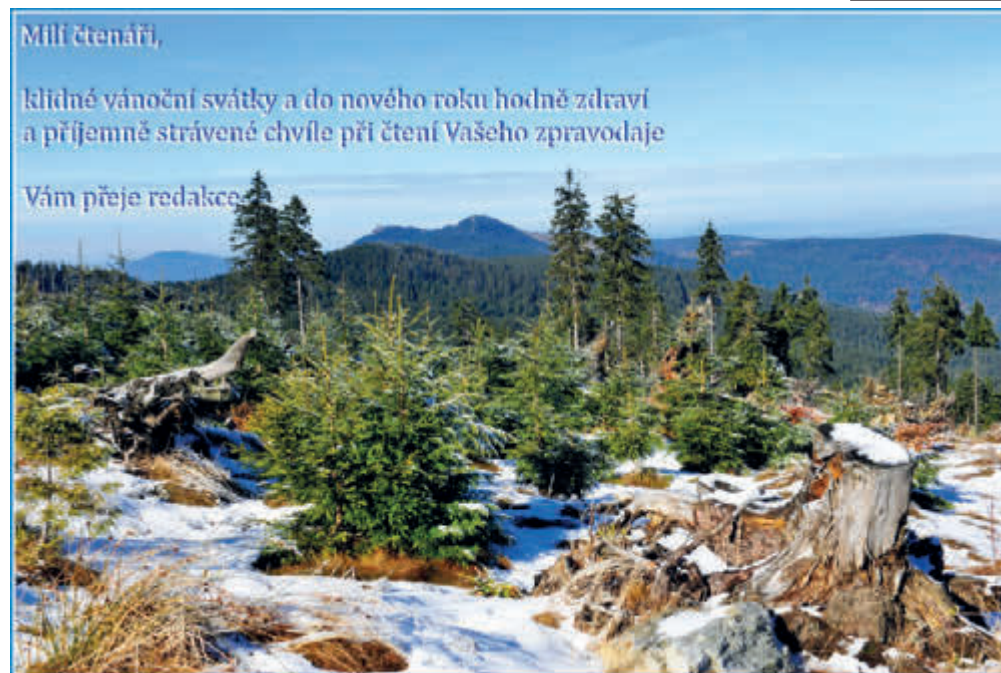
Vážení spoluobčané,

zastupitelstvo Města Železná Ruda schválilo i letos pro občany Železné Rudy příspěvek na léky. Občané, kteří v roce 2017 oslaví **62 až 70 let** věku dostanou příspěvek na léky ve výši **600,- Kč**. Občané, kteří v roce 2017 oslaví **71 let a více** dostanou příspěvek na léky ve výši **1.000,- Kč**. Příspěvek je možné vybírat v lékárně „Benu“ (Alžbětín 22) do **31. 01. 2018**.

Poukázky jsou opět dvě, každá v hodnotě 300,- Kč nebo 500,-Kč. Poukázky je možné si vyzvednout na Městském úřadě v Železné Rudě, Správní odbor – přízemí. Další informace je možné získat na telefonu **724 053 791 (Caroline Zahradníková)**

Šťastné a veselé Vánoce čtenářům Železnorudského Zpravodaje přeje pan farář Vendelín Zborož z Velhartic a těší se na viděnou 24. prosince v železnorudském kostele na mši svaté.

Milí čtenáři,

klidné vánoční svátky a do nového roku hodně zdraví
a příjemně strávené chvíle při čtení Vašeho zpravodaje

Vám přeje redakce

Poděkování

Prostřednictvím Železnorudského zpravodaje děkuji pracovníkům Horské služby Šumava panu Ladislavu Výbiralovi a panu Petru Pospíšilovi ml., posádce sanitky z Rychlé záchranné služby Železná Ruda a také lékařům MUDr. Jiřímu Chvojkovi z Letecké záchranné služby Plzeň, kteří zachraňovali dne 17. listopadu 2017 ve velmi složitém terénu v blízkosti Čertova jezera mého manžela Miroslava Lehečku. Také děkuji pánům Miroslavu Karlovi a Luboši Otradovskému, že mému manželovi pomohli tento skvělý tým záchranářů přivolat.

Kristina Lehečková

Zprávičky ze školky

Adventní čas se rozběhl na plné obrátky i u nás ve školce. Poslední listopadový den se uskutečnila pro rodiče přednáška s problematikou správné výslovnosti předškolních dětí a vše co s ní souvisí. Lektorkou byla paní magistra Iva Šedivá, klinický logoped. Ve stejný den, v dopoledních hodinách, se u Broučků vyráběly perníčky. Zážitkovou aktivitu s těstem pro děti připravila maminka Adámka Kocuma, které bychom touto cestou chtěli moc poděkovat.

„Přiblížil se zimní čas, Mikuláše bude zas. Čerti letos, jako vloni, přišli mezi nás. Kdo má jiné lidi rád, ten umí být kamarád, nemusí se čertů bát.“ Tato oblíbená píseň dětí ze třídy Sluníček a Broučků se stala ústřední melodií vánočních besídek pro rodiče, které

Pečení perníčků s maminkou Adámka

Broučci s nadílkou od Mikuláše

proběhnou v jednotlivých třídách během prosince. Děti ze třídy Čmeláků se svými učitelkami připravily pro rodiče pohádkový příběh: Jak Křemílek s Vochomůrkou učesali vilu.

Pátého prosince tradičně zavítal do naší mateřské školy na návštěvu Mikuláš se svojí družinou a obdaroval děti nadílkou. Atmosféru svátečního dopoledne vyplnilo i vydařené zimní počasí. Děti sledovaly za oknem, jak zasněženou cestou krácejí roztomilí čertíci s andílky a doprovázejí svého Mikuláše na pouti za dalšími dětmi. Velké poděkování patří žákům 9. třídy a panu řediteli, kteří pro naše děti mikulášskou tradici zajistili. Balíčky nadílek poskytla školní jídelna. Poděkování patří také panu Strživovi za sponzorský dar, mikulášské balíčky pro děti ze třídy Čmeláků.

Předvánoční čas přináší tradiční aktivity a také společné akce dětí s rodiči v duchu vánočních zvyků. Děti si společně se svými učitelkami vyzdobily své třídy a šatny. Nechyběl ani zpěv a poslech vánočních koled. Začátkem prosince také proběhla vánoční dílna, kde si mohli rodiče se svými ratolestmi mimo jiné, vyrobit například andílka. Děti si ho s nadšením odnášely domů, kde zajistí zpestřil rodinnou vánoční atmosféru.

Všem čtenářům Železnorudského zpravodaje přejeme pohodově strávený Adventní čas a do Nového roku 2018 hodně zdraví a dobré nálady.

Za MŠ Monika Najmanová

Folklorní soubor Hořeček a Hořec
Vás zvou na
Vánoční koledování
v aule Základní školy v Železné
Rudě dne 21.12.2017 v 18:30

Přijďte si s námi zavzpomínat na doby, kdy bylo koledování součástí vánočních zvyků.

Zimní radovánky na zahradě školky

Zprávy ze ZŠ

ŘEDITELSKÝ ŠUPLÍK

Poslední šuplík v roce 2017 vybízí k zamyšlení a bilancování. Hlavní úkol školy, vzdělávat a vychovávat žáky, jsme zvládli se ctí. Všichni žáci, kteří se hlásili na střední školy, uspěli v nových přijímacích řízeních. Ve vědomostních olympiádách se nejvíce dařilo školákům soutěžících v jazykových soutěžích, když obsadili místa na stupních vítězů. Skvělého úspěchu dosáhlo družstvo mladých školáků v celostátním finále Hlídek mladých zdravotníků. Škola se pravidelně profiluje veřejnými vystupováními žáků obou stupňů. Nejenom rodičovská veřejnost je nadšená po zhlédnutí vystoupení při příležitosti Vánoc a Dne matek.

Škola pokračuje v realizaci velkého projektu MŠMT, který pod názvem „Podpora vzdělávání žáků a učitelů“, pomáhá žákům se slabším prospěchem a řeší matematickou a čtenářskou gramotnost. Menší, ale důležité projekty s podporou Plzeňského kraje, proběhly v letošním roce. Jeden podpořil jubilejní 25. mezinárodní spolupráci železnorudských a aldenských ško-

láků. Pro nový rok se připravuje pokračování, které bude řešit život za železnou oponou a téma migrace. Škola letos intenzivně podporuje folklorní sdružení Hořec a Hořeček s nápadem obnovy folklóru na Železnorudsku.

Naši školáci se aktivně zapojují do sportovních soutěží na různých úrovních. Od pondělí do pátku je školní tělocvična zaplněna mladými sportovci, do sportování je zapojeno okolo 100 žáků. Během roku se všechny třídy aktivně zapojily do projektových dnů v různých tématech – ochrana životního prostředí, exkurze na území národního parku a výuky německého jazyka. Během roku se někteří školáci s hudebními ambicemi účastní výuky hry na hudební nástroje v pobočce ZUŠ Nýrsko. O třicítku našich žáků se starají učitelé V. Kubice, J. Bošek a M. Červenka. Skvěle se prezentují na veřejnosti, zejména mladí zpěváci pod vedením skvělého hudebníka Martina Červenky.

V průběhu školního roku učitelé i vychovatelé zažívají spousty radostných, humorných nebo kritických chvil se svými žáky. Naštěstí většina je těch prvních.

V příštím roce ve škole opravdu nastane velké bourání a stavění! Část prvního patra se přemění na mateřskou školu. Vše se naplno rozjede od ledna a ostrý termín dokončení této složité stavby je stanoven na 31. 8. 2018. Věřím, že stavební firma ve spolupráci se starostou a školou vše nasměruje ke zdárnému splnění přání několika starostů od roku 2000, aby se pod jednou střechou velké budovy školy učily všechny železnorudské děti. Důležitým prvkem pro bezpečnost našich dětí na cestě do školy a domů je nová okružní křižovatka. Až se vše dokončí a na jaře zazelená, bude okolí školy ještě krásnější. Na příští rok nám zbyl úkol s modernizací školního sportoviště a výstavbou školní zahrady.

Závěrem bych poděkoval všem učitelům a zaměstnancům školy a školky za kvalitní práci pro železnorudské děti a veřejný život v našem horském městečku. Starostovi a zastupitelům děkuji za jejich letošní podporu školské organizaci.

Do nového roku přeji všem kolegům, rodičům a žákům hodně radosti, štěstí, spokojenosti a zdraví.

Ctirad Drahorád, ředitel školy

Volejbalový turnaj

První prosincová sobota patří v Železně Rudě volejbalu. Volejbalistky SK Špičák, mimochodem po podzimní části okresního přeboru na prvním místě, uspořádaly turnaj pro místní milovníky volejbalu. Ve školní tělocvičně se sešlo 5 družstev hráčů, které svedly tuhé boje o prvenství. Zvítězilo družstvo s názvem Velká neznámá s kapitánkou Olinou Weinfurterovou.

Ctirad Drahorád, ředitel školy

Přírodovědecká exkurze

Celý II. stupeň koncem listopadu vyrazil na zajímavou exkurzi do okolí Kašperských Hor. Mladší žáci absolvovali přednášku v infocentru NP Šumava. Poté navštívili sklářskou huť, kde si prohlédli mistrovskou práci skláře se sklovinou při výrobě uměleckého skla.

Starší žáci (9. třída) si prošli Amálino údolí se středověkými zlatonosnými štolami. V další části výpravy si prohlédli linní prvorepublikového opevnění – řopíky. Exkurze plnila obsah učiva z přírodopisu a zeměpisu a také z tělocviku. Celková délka výpravy činila skoro 17 km.

Ctirad Drahorád, ředitel školy

Schodoběh

Základní škola a Unie rodičů pro mladé sportovce uspořádaly tradiční závody v běhu po schodech v budově školy. Celkem 88 schodů letos zvládlo na 80 školáků a 14 rodičů. Nejrychlejším žákem byl Martin Malý v čase 21,3 s, žákyně Amálka Pospíchalová za 22,4 s. Kategorii maminek vyhrála Káťa Strnadová (24,8) a absolutně nejsvižnější schodoběžec byl Marek Svítal v čase 20,1 vteřiny.

Ctirad Drahorád, ředitel školy

Městská knihovna Železná Ruda

Dva knižní skvosty z dílny Národního parku

Šumava je krásná, tajemná, zádušná, někdy i drsná a nelitostná. Bývá srdeční záležitostí pro nejednoho obyvatele i návštěvníka. Dostane se zkrátka pod kůži. Určitě se to při-

hodilo i 25 autorům, kteří se podíleli na tvorbě úchvatné publikace „25 let příběhů Národního parku Šumava“, číslo, které není náhodné, ale prozrazuje výročí vzniku NP. Nechte si vyprávět pětadvacet příběhů lidmi, ve kterých Šumava zanechala nesmazatelnou stopu a stala se jejich osudem. Že příroda nezná hranic, se můžete přesvědčit i v další nádherné knize. Publikace „Světlem šumavské přírody“ vám představí nejen jedinečnost zdejší přírody, ale také seznámí s množstvím živočichů a rostlin, na které

při svých toulkách můžete narazit. Nahlédnete do historie krajiny i její ochrany. Kniha se může pochlubit Cenou Johanna Steinbrennera v kategorii naučná literatura v rámci festivalu Šumava Litera 2017. Obě díla vám prostřednictvím úžasných fotografií ukážou známá místa, jak jste je dosud neviděli a ta dosud neznámá vás rozhodně donutí k návštěvě. Knihy vydala Správa Národního parku v roce 2016 a jsou nově k dispozici v knihovně.

Pan Emil Kintzl a autor knihy pokřtili na Kvildě novou knihu „Šumava pod sněhem“ – unikátní zimní fotky z atelieru šumavského fotografa Josefa Seidla

Poslední letošní autorské čtení

Spisovatelka Danka Šárková mluví z duše nejedné z nás, snad proto byla beseda a čtení ukázek z osmi jejích knih tak prima. Autorka při psaní čerpá z bezedné studny vztahových situací, problémů v rodině, na pracovišti a občas zabrousí i do krimi. Ukázky ze svých románů doprovází nejen povídáním o knihách samotných a důvodech, proč je napsala, ale i zajímavým vyprávěním a fotkami ze svých cest po Asii, např. z Thajska, Malajsie či poslední navštívené Indie. Čtenářky si samozřejmě mohly zakoupit knihy s věnováním. Ke stávajícím třem autorčiným knihám jsem obohatila fond o tři další, takže vám nic nebrání se jejich prostřednictvím dokonale s paní Šárkou seznámit.

Vážení čtenáři,

opět je tu konec roku, nastává čas ohlédnutí se zpět, bilancovat a také plánovat do roku nového. My to ohlédnutí zpět a bilancování uděláme v příštím zpravodaji, až skončí celý rok. Co se nového roku týče, určitě vám chceme popřát hodně štěstí, hlavně pevné zdraví a také pracovní úspěchy.

Jestli vše dopadne tak jak je u nás plánováno, bude to pro naši jednotku i sbor rok přelomový a zásadní. To ze dvou důvodů: Jednak městu byla přidělena dotace na rekonstrukci hasičské zbrojnice a také by na Železné Rudě měla vzniknout stanice Hasičského Záchranného Sboru. O tom o pár řádek níže.

Listopad 2017

2 x technická pomoc

3 x dopravní nehoda

12. 11. – Dopoledne jsme vyjeli k odstranění následků dopravní nehody nad Javornou. Při srážce auta s divočkem došlo k úniku provozních kapalin, které byly pomocí sorbentu ze silnice odstraněny.
12. 11. – Druhá dopravní nehoda toho dne se stala po obědě, kdy řidič se svým vozem havaroval nad čerpací stanicí F1. Skončil mimo vozovku, ale jelikož nedošlo k úniku provozních kapalin, bylo místo předáno Policii ČR.
17. 11. – Byli jsme vysláni k transportu zraněné osoby z lesa, mezi Alžbětínem a Čertovým jezerem. Při našem příjezdu na místo události se zde nacházela Horská Služba, která zraněného muže již zajistila a s pomocí kolemjdoucích naložila do vozu HS k dalšímu transportu k vrtulníku Letecké záchranné služby.
20. 11. – Po silném sněžení jsme vyjeli k dopravní nehodě, která se stala na velmi kluzké a zasněžené silnici u Slučího Tahu za Novou Hůrkou směrem do Hartmanic. Řidička zde po smyku a nárazu do příkopu převrátila vůz na střechem. Při nehodě utrpěl jeden z cestujících lehčí zranění. Po provedení protipožárních opatření bylo vyčkáno do vyproštění vozidla odtahovou službou.
30. 11. – A k odstranění padlého stromu přes silnici jsme vyjeli k Javorné. Pomocí motorové pily byl strom rozřezán a odstraněn.

Chceš se bavit nebo pomáhat? Přidej se k nám!

Poslední roky jsou pro fungování naší jednotky i sboru velmi náročné a proto bychom vám opět chtěli nabídnout členství v našich organizacích, abychom dokázali plnit to, co je naším posláním, či hobby.

Nejdříve v krátkosti připomenou rozdíl mezi Jednotkou sboru dobrovolných hasičů (JSDH) a Sbohem dobrovolných hasičů (SDH) a popsat jejich činnosti.

JSDH – ve stručnosti jsou ti, kteří vyjíždí k zásahům. Minimální stav pro kategorii naší jednotky je 12 členů v určitém počtu velitelů, strojníků a hasičů. Podmínky pro přijetí jsou: stáří 18 let a více, dobrá fyzická kondice a zdravotní stav, absolvování různých kurzů a školení, co nejlepší dostupnost po vyhlášení poplachu. V současnosti je nás méně než 10, kteří odjezdí

drtivou většinu událostí. Úbytek členů je dán převážně odstěhováním některých členů, nebo změnou zaměstnání a tím nedostupností pro výjezdy. Svůj podíl na tom má i zvyšující se počet událostí, ke kterým vyjíždíme a tím i časová náročnost na tuto činnost, kdy o společně strávené chvíle okrádáme své rodiny, přítelkyně a ženy, když odbíháme k výjezdům uprostřed oběda, při uklízení bytu, při procházkách, nebo uprostřed noci. Ale je to daň za tu hezkou věc, když můžeme pomoci druhým v nouzi, nebo i zachránit život.

SDH – členem sdružení může být úplně každý, od děcka po důchodce. SDH pořádá veškeré akce, jako jsou dětský den, stavění májky, občerstvení při Železnorudských slavnostech, hasičský bál či výroční valnou hromadu.

Všichni členové JSDH jsou zároveň členy SDH, ale není to podmínkou. Odměnou za tuto činnost a práci je určité společenské uznání, různé benefity v podobě např. vstupů do bazénů a fitness, drobné měsíční finanční ohodnocení, možnost pracovat se speciálními nástroji, nebo získání odborností a vzdělání které najde uplatnění i v soukromém životě. Občas vyrazíme i na nějaký výlet po Česku nebo do ciziny či na exkurze.

Pokud máte zájem pomáhat ostatním v nouzi nebo spolupřátelovat akce a zábavy, přijďte do hasičárny, povíme vám o tom víc. Případně si můžete domluvit individuální schůzku s velitelem jednotky p. Soukupem či starostou SDH p. Sekyrou na čísle 777 953 826.

Vznikající stanice Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje

Víme, že naše nynější zázemí není vůbec ideální. Současná hasičská zbrojnice byla vybudována v 70. letech minulého století, kdy vše fungovalo úplně jinak, a byly jiné potřeby místního sboru. Výjezdy za rok se daly spočítat na prstech nešikovného truhláře a na nějaký denní život ve zbrojnici nebylo ani pomyšlení. Nyní, kdy vyjíždíme k událostem několikrát týdně, jsou potřeby kvalitního zázemí nutností. Přeci jen je zanedlouho rok 2018 a určitý komunitní život na stanici probíhá téměř denně. Proto můžeme s radostí konstatovat, že městu byla přidělena dotace na rekonstrukci hasičské zbrojnice. Vzniknou zde nová parkovací místa pro techniku, která se neustále rozrůstá a obnovuje. Vznikne adekvátní školicí místnost a klubovna, zázemí pro členy jednotky i sboru, dílny, sklady, sprchy, fitness... Věříme, že i toto moderní a kvalitní zázemí bude drobným lákadlem pro zájemce k našim organizacím.

Další velkou a zásadní novinkou bude vznik nové požární stanice (PS) Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje (HZS Pk). To znamená, že v Železné Rudě a okolí bude jednotka profesionálních hasičů. Tím se částečně ulehčí naší JSDH a sníží se počet událostí, ke kterým budeme vyjíždět. Nicméně nadále budeme fungovat ve stejné kategorii a navíc budeme doplňovat příslušníky HZS při mimořádných událostech většího rozsahu.

Jednotka HZS Pk PS Železná Ruda bude nyní provizorně fungovat ve stávajících prostorách naší zbrojnice, ale samozřejmě se počítá se vznikem plnohodnotného zázemí v chystané rekonstruované zbrojnici.

Filip Brož

Orloj v Hojsově Stráži byl slavnostně uveden do provozu

Desítky lidí zaplnily hojsoveckou návěs 17. listopadu letošního roku aby přesně ve 12. 00 hod sledovaly oficiální spuštění unikátního šumavského orloje do provozu.

Orloj sestavil pan Zdeněk Landa (viz rozhovor v tomto čísle ŽZ), kterému přišli blahopřát představitelé města, v čele s panem Michalem Šnebergem. Pan Zdeněk Landa vypadal poněkud překvapeně, když uviděl tolik lidí, kteří mu přišli zatleskat a podívat se na jeho unikátní dílo. Převzal z rukou pana starosty symbolický

Takové množství diváků už Hojsova Stráž dlouho nezažila, jako při zahájení provozu orloje. Tvůrce orloje, pan Landa (s mikrofonem), vysvětluje divákům jeho funkce.

klíč od Hojsovy Stráže, poděkoval všem, kteří mu pomáhali a vysvětlil funkční prvky i technickou specifikaci orloje. Doplnil, že dva občané Hojsovy Stráže se ujali funkce orlojníků, neboť orloj se musí každých 14 dní natahovat.

Poté se mohli zájemci podívat do věže samotného orloje, aby se na vlastní oči přesvědčili, jak to uvnitř vypadá. Ti, kteří potřebovali podrobnější výklad k jednotlivým částem orloje, se mohli s jeho prvky seznámit pod věží, kde je umístěn podrobný popis. Většině přítomných však postačil samotný pohled na krásný, zlato-modro-bílý orloj, který neujde pozornosti žádného návštěvníka Hojsovy Stráže.

Světluše Chabrová

Orloj už běží – vidíte...?

„Narodil jsem se sice v Praze a bydlím tam, ale srdcem a volbou jsem Šumavák,“ říká pan Zdeněk Landa.

ROZHOVOR s panem Zdeňkem Landou, autorem a tvůrcem šumavského orloje.

ŽZ: Pane Lando, na vašem webu uvádíte, že vše začalo nálezem kolečka ze šicího stroje. Ale ta cesta od kolečka k orloji je přeci jen dlouhá. Jak vás napadlo sestrojít orloj?

Zdeněk Landa: K nápadu sestrojít orloj mě přivedl můj kamarád, hodinář Pepík Matoušek, který se bohužel jeho spuštění nedožil, odešel navždy, 23. září letošního roku...

ŽZ: Hojsovecký orloj vypadá opravdu krásně. Modro-bílo-zlatá kombinace, zasazená do dřevěné stavby. Měl jste nějakou předlohu? Byl jste inspirován nějakým, již existujícím orlojem?

ZL: Jedná se o orloj italského typu, konstrukci strojů, figur i číselníků včetně barevného provedení jsem si navrhl sám.

ŽZ: Z technické specifikace hojsoveckého orloje je patrné, že jde opravdu o složitý mechanismus. Na sestrojení existují nějaké manuály? Nebo vy máte technické vzdělání, díky kterému se vyznáte v podobných strojích?

ZL: Pokud vím, tak žádný manuál k sestrojení orloje neexistuje. Měl jsem to štěstí, že jsem se Pepíkovi mohl dvacet let dívat na ruce, něco málo jsem se od něj naučil. Vyučil jsem se automechanikem a absolvoval strojní průmyslovku, protože mě už od dětství bavila mechanika, kovovýroba, strojírenství a trochu i astronomie. To byly a jsou moje záliby, živil jsem se jinak.

ŽZ: Kolik lidí se podílelo na finálním díle? Nebo je to všechno Vaše práce?

ZL: Stroje, číselníky, otočné kruhy a figuru Günthera jsem vyráběl sám (smrtáček byl zakoupen ve školních potřebách), základy věže, její ostění,

kamenný obklad a pochozí plochy zajistilo Město Železná Ruda, které mi též zapůjčilo potřebné stroje a nářadí, kterým jsem nedisponoval. Při svařování ocelové konstrukce i dalších pracích mi, když bylo třeba, pomáhali kamarádi z Hojsovy Stráže.

ŽZ: Plánujete nějaké další podobné aktivity? A co kdyby vás někdo oslovil, abyste udělal orloj někde jinde, bylo by to možné? Nebo se jedná čistě o „srdceční záležitost“ spojenou s Hojsovou Stráží?

ZL: Práce na orloji mě zaujala, bylo to tři a půl roku činnosti, která mi hodně přinesla, ale vzhledem ke svému věku už bych se do konstrukce dalšího nepouštěl. Už po sestavení prvního stroje jsem věděl, že když se dílo vydaří, bude stát na Hojsovcce, kam jezdím už pětadvacet let a mám to tady rád. Narodil jsem se sice v Praze a bydlím tam, ale srdcem a volbou jsem Šumavák.

ŽZ: Ještě poslední otázka, a sice finanční. Asi je to velmi nákladné, podle všeho, věřím, že jste našel ty správné, ochotné sponzory...ano či ne?

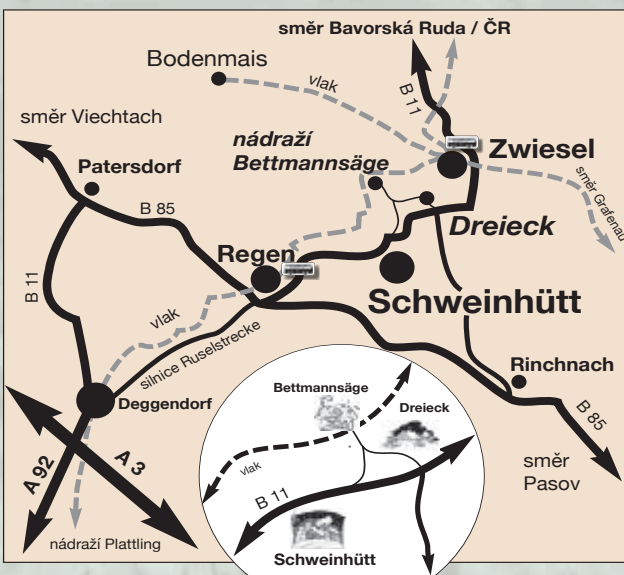
ZL: Chtěl bych poděkovat Plzeňskému kraji za poskytnutou dotaci, Městu Železná Ruda, především Karlovi Papežovi, Milanovi Křížovi a samozřejmě panu starostovi za vydatnou pomoc při stavbě věže. Můj dík patří též všem kamarádům i ostatním „srdcařům“, bez jejichž pomoci by projekt sotva mohl být dokončen. Nesmím zapomenout na Mirka Toulou, který zajišťoval projekt a ostatní náležitosti s ohlášením stavby a Václava Hirmana, který se významně podílel na stavebních pracích.

ŽZ: Jménem všech našich čtenářů Vám, pane Lando, děkuji za rozhovor a zejména za krásný orloj, který jste pro Šumavu vytvořil.

Pro ŽZ se ptala Světluše Chabrová

VÁNOCE V LESE u obce Schweinhütt

Takto se k nám dostanete:

vlak

Pěšky: po cyklostezce Regen - Zwiesel

Autobusem: zastávka autobusu cestou z Regenu nebo Zwieselu: silnice první třídy B 11, zastávka Schweinhütt - Kapelle (kaple)

Autem: přes hraniční přechod Železná Ruda, po silnici B 11 sjezd obec Schweinhütt

Vlakem: Z Čech do Zwieselu, vlakem z Zwieselu - zastávka Bettmannsäge - dále cca. 800 metrů pěšky k vánočnímu trhu

Bezplatná kyvadlová doprava zajištěná firmou Lambürger, odjezd od obchodu Aldi v Regenu/ Zwieselu od 14 hodin, v půlhodinovém taktu

Organizátor:

Waldweihnacht Schweinhütt GbR

Bonus pro cestující vlakem

Všichni cestující vlakem obdrží po předložení platné celodenní jízdenky jeden šálek svařeného vína zdarma.

2. a 3. adventní víkend

V sobotu i v neděli

od 14 do 21 hodin

Tradiční horké nápoje a vánoční speciality

Čtení pohádek
Výstava betlémů
Táborový oheň
Vánoční divadelní představení

Bezplatná kyvadlová doprava zajištěná firmou Lambürger, odjezd od obchodu Aldi v Regenu/ Zwieselu od 14 hodin, v půlhodinovém taktu

SOUTĚŽ PLNÁ DELIKATES aneb Česká chuťovka 2017

Jako každý rok i letos jsme se zúčastnili slavnostního vyhlášení výsledků soutěže o značku Dobrý tuzemský potravinářský výrobek – Česká chuťovka 2017 a Dětská chuťovka 2017, a i tentokrát to byl večer plný příjemných a hlavně lahodných okamžiků. Koncept potravinářské soutěže, která i v dnešní konzumní době vyzdvihuje kvalitu nad kvantitu, se zdá být poměrně výjimečný, a přesto stále oblíbenější. Každý rok o toto prestižní ocenění usiluje větší a větší počet výrobců, mezi nimiž pravidelně vyniká také naše rodinná cukrárna Café Charlotte.

Soutěž Česká chuťovka, aneb když kvalita vítězí nad kvantitou

Česká chuťovka je značka kvality potravin udělovaná od roku 2009, která doplňuje portfolio českých značek (např. Klasa a Regionální potravina), přičemž každá z nich vypovídá o jiných vlastnostech potraviny. Takto označený výrobek musí být vyroben českým výrobcem v České republice, přičemž rozhodujícím kritériem pro udělení značky je vynikající chuť příslušné potraviny, o níž rozhoduje komise nezávislých odborníků. Odborným garantem soutěže je Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, jejíž rektor prof. Ing. Karel Melzoch CSc. je zároveň odborným patronem soutěže. Odbornými guaranty jsou dále Vyšší odborná škola ekonomických studií, Střední průmyslová škola potravinářských technologií a Střední odborná škola přírodovědná a veterinární. Letos získalo ocenění celkem 147 výrobků pocházejících z kategorie mlékařské, cukrářské, pekařské, masných výrobků, z kategorie lihovin, pív, vín, nealkoholických nápojů, z kategorie ovocných a zeleninových výrobků, což svědčí o oblíbenosti i prestiži soutěže, a to nejen mezi výrobci potravin, ale i u distributorů a spotřebitelů. Účast v této soutěži jasně a bez příkras sděluje koncovým zákazníkům, že oceněný výrobek je nejen českého původu, ale je také zaručeně kvalitní a chutný. Využití kvalitních surovin a důraz na šetrné technologie zase ve výsledku zajišťují výrobu opravdu chutné potraviny. Označení Česká chuťovka jsme letos obdrželi pro Medový dort s ořechy (dort s výraznou medovou chutí s kusy vlašských ořechů a krémem z krupicové kaše) a pro Mandlový koláč (nadýchaný koláč z kynutého těsta se šlehačkou a pudinkovým krémem posypaný praženými mandlemi).

Dětská chuťovka je značka pro potraviny určené dětem a mládeži od šesti do šestnácti let. Tyto výrobky jsou hodnoceny dětskou porotou pod metodickým vedením odborníků z hodnotitelské komise České chuťovky, v letošním roce toto ocenění získalo 28 výrobků, mimo jiné také duhový lentilkový dort z Café Charlotte, který je ochucený krémem z bílé čokolády.

Kromě České a Dětské chuťovky jsou přímo během slavnostního večera tři výrobky označeny Cenou novinářů a dále pak je od roku 2013 udělován titul Rytíř české chuti osobnosti z výrobní či odborné praxe, která se svou dlouholetou prací v některém z potravinářských oborů mimořádně zasloužila o výbornou pověst českých potravin. Dosud jej obdrželi dva řezníci, pivovarník a jeden pekař, letos tento titul patřil za celoživotní přínos mlékárenskému oboru panu Ladislavu Liklerovi, respektovanému sýrařskému expertovi.

Večer ve Valdštejnském paláci a láska na první ochutnání

Slavnostní vyhlášení a předání cen již 9. ročníku soutěže Česká chuťovka 2017 se uskutečnilo ve čtvrtek 19. října 2017 ve Valdštejnském paláci Senátu Parlamentu České republiky pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu České republiky Milana Štěcha a ministra zemědělství České republiky Mariana Jurečky. Delegáti celkem 74 potravinářských firem, které se přihlásily do letošního ročníku, se sešli ve skutečně nádherných, reprezentativních prostorách, kde měli v několika sálech možnost představit své výrobky. Před oficiálním zahájením večera mohli všichni zástupci firem, novináři, odborná porota i návštěvníci korzovat mezi stoly přeplněnými vybranými soutěžními potravinami a výrobky, ochutnávat a navazovat kontakty s výrobci. Během této neformální části večera se rovněž uděluje Cena novinářů, kterou letos již poněkoličaté obdrželo Café Charlotte, tentokrát za Mascarpone dort – dort s korpusem s kousky čokolády a ořechy a krémem z mascarpone, jehož chuť je podtržena jahodami.

Oficiální část večera byla věnována představení odborné poroty, zástupců garantů a posléze slavnostnímu vyhlášení a předání cen. Účastníci soutěže, kteří obdrželi ocenění pro svoje výrobky, poděkovali pořadatelům za příležitost prezentovat výsledky svojí práce a vyjádřili vděk za projevenou důvěru, kterou toto ocenění bezesporu je. Protože nejdůležitějším kritériem, které musel každý přihlášený výrobek splňovat, byly nejen jeho vynikající chuťové parametry a vysoká kvalita, ale také celkový vzhled výrobku, je toto ocenění pro výrobce především závazek do budoucna.

Po skončení slavnostního ceremoniálu se všichni výrobci znovu sešli u prezentovaných výrobků, tentokrát již ve zcela uvolněné atmosféře pokračovali v degustaci i konverzaci, vyměňovali si postřehy i kontakty, které mohou později využít při případné spolupráci. Překvapilo mě, jaké rozmanité množství potravin bylo možné ochutnat, od sýrů, uzenin a škvarků, přes pivo, víno a pálenku až po cukrářské a pekařské zázraky. Při korzování v sálech Valdštejnského paláce bylo zjevné, že čeští výrobci potravin využívají svoje znalosti a umění při produkci a zároveň jsou schopni držet krok s konkurencí, aniž by ztratili na kvalitě a chuti svých výrobků. A ačkoli na to v dnešní době, kdy je moderní studovat složení a původ potravin, zapomínáme, je chuť výrobku ta základní vlastnost, podle níž bychom měli výsledný produkt posuzovat.

My v Café Charlotte si všech získaných ocenění velmi vážíme a je pro nás velkou poctou, že se pravidelně umísťujeme na takto prestižní soutěži.

Jaroslav Nechvátal
Café Charlotte

kostel Neposkvrněného početí Panny Marie

HOJSOVA STRÁŽ

Adventní koncert

zpěv a varhany

Collegium Musicum Staňkov

17. 12. 2017 od 17:00 hodin

Vánoční příloha aneb zvyky a obyčeje Vánoc na Šumavě

Advent

V adventu žili naši předkové očekáváním Vykupitele – duchovní přípravou na vánoční svátky. Byla to doba půstu, nekonaly se taneční zábavy ani svatby. V kostelech byla každodenně sloužena mše svatá k počtě Panny Marie – roráty. Tyto bohoslužby se konávaly ještě za tmy, velmi brzy ráno, o půl páté nebo kolem šesté hodiny ranní. Doprovázely je typické zpěvy, které mají svůj zdroj v duchovních písních 15. a 16. století. Večer se rodiny i s čeledí scházely u hromničky nebo u zvláštní svíce – sloupku, ke společné modlitbě růžence.

Předvánočnímu a vánočnímu období od svátku sv. Ondřeje 30. listopadu až ke svátku sv. Tří králů – Zjevení Páně 6. ledna, kdy noci jsou dlouhé a nevlídné, lidé na Šumavě říkali Losnächte nebo Rauhnächte – drsné noci. Byla rozšířena představa, že o dlouhých zimních nocích se přírodní síly dostávají do divokého zápasu. Svět je naplněn jakýmsi divokým vojskem, démonickými bytostmi, které usilují zastít Slunce.

Dlouhé večery byly příležitostí pro dráčky, přástky a zároveň hrátky. Oživaly tak staré pověsti a pohádky, hodně se zpívalo. S vidinou alespoň skromného výdělků se rodiny v zimním období věnovaly zejména podomácké výrobě ze dřeva. Nejčastěji se doma ručně zhotovovaly dřeváky, šindele, cvočky, zátky, loubky, soustružená pouzdra, také hrábě, kosišťata nebo březová košťata. V některých místech byla tradiční výroba hraček, napilno v adventu měli řezbáři – betlémaři.

Osobitý charakter adventu vtiskovaly i svátky světců předvánočního času. O svátku **sv. Barbory** 4. prosince lidé dodnes lámou třešňové větvičky, aby pak ve váze rozkvetly o vánocích a přinesly radost zejména neprovdaným dívkám. Na Sušicku v předvečer svátku chodívala „Barbora“ – bíle oblečené děvče s metlou, s kterou hrozilo dětem a vybízelo je „Modli se!“ V okolí Strašína přicházela Barbora za dětmi a podělila je křížalami. Doprovázela ji koza a čert.

Svátek sv. Mikuláše je dodnes jedním z nejtýpističtějších dnů předvánočního doby. Mikulášem se ohlašovaly blížíci se vánoce. Proto šestého prosince se konávaly v městech a městečkách známé mikulášské trhy, kde bylo možné nakoupit různé potraviny i dárkové zboží. Od nejstarších dob byl svatý Mikuláš uctíván také v našich zemích. Řadu jeho kostelů najdeme rovněž na Šumavě – v Boleticích u Českého Krumlova, Lažišti, Vacově nebo v Kašperských Horách. Zvyk, že Mikuláš navštěvuje děti a obdarovává je, prý vznikl už v 10. století v Německu, kde se vyvinul z tzv. biskupské hry v klášterních školách. Od nepaměti je živá mikulášská obchůzka na Šumavě. V některých oblastech, zejména na Krumlovsku, v Horní Plané a Želnavě kromě anděla a čerta chodíval také „Klebergas“ – bahenní duch s kozí hlavou na dlouhém kýmácvém krku. Této maškary se děti bály víc než všech čertů dohromady a proto v pozdějších dobách se v mikulášských průvodech již neobjevovala.

Naléhavou předzvěstí vánoc byl také svátek **sv. Lucie**. Lidé ji oslavovali také s ohledem na její jméno, které znamená „plná světla“. Poměrně originálně probíhal svátek sv. Lucie na horní Šumavě. Domy tu obcházela maškara, na Kašperskohorsku zvaná „Lutzl“. Přestrojený muž, omotaný hrachovinou, měl u sebe veliký nůž a ptal se, zda toho dne byly sníženy všechny knedlíky. Ohrožoval pak každého, kdo odpovídal záporně. Podle starého obyčeje byly však téměř všude o tomto dni pojídány knedlíky a tak zůstávala hrozba bez zlých následků. Něco odlišného od strašidelné Lutzl zaznamenal řídící učitel Josef Hozman počátkem 20. století v podhůří - v Čermné, Nezamyslicích, Žihobcích, Chmelné, Tejmově i jinde na Sušicku. „Večer před svatou Lucií zde chodí Lucie čili Lucky. Jsou to děvčata škoie odrostlá, bíle oblečená, s věnečky na hlavách a dlouhým závojem. Jedna je oblečena černě, má korunku na hlavě. Zpívají: „My k vám přicházíme se svatou Lucií...“. Černá klekne, druhá ji korunku srazí. Rozběhnou se, každá dělá nějakou práci: přendává hrnce na plotně, „šumuje“ v troubě, rozhází peřiny na posteli, rozsype popel, přehází nešle, tváře mužských

mydlí bramborem atd. Po takovém úklidu – vlastně neúklidu, zpívají ve Chmelné: „Chleba nechceme bráti, nakrmila nás máti; rač krejčárky neb dukáty hled'te nám dáti!“ Podobnou zprávu o Luciích, ale z novější doby, z roku 1976, máme ze Strašína u Sušice. Stavení tam obcházely především vdané ženy. Lidé očekávali, že po svátku sv. Lucie bude den už přibývat.

Vánoce

Vánoční zeleň plnila v lidových představách blahonosné a ochranné funkce. S vánoční zelení se někdy mylně spojuje právě tradice vánočního stromku, který má původ v německém městském prostředí. Na český venkov pronikaly stromečky poměrně pomalu. Před první světovou válkou většina venkovských rodin vánoční stromek neměla. Adolf Daněk ve své knize o lidových zvycích na šumavském Podlesí z roku 1935 tvrdil: „Vánoční stromek byl dříve málokde ve městě, na venkově nikde.“ Podle jiných zpráv vánoční stromky na Sušicku měly po roce 1900 některé střední a bohatší rodiny, například v Sušici, Čejkovech, Zbynicích, Velharticích, Svojsicích, Pařezí, částečně v Hrádku, Dobrušíně a Kašovicích. Nejstarší zprávu o vánočním stromku v Kašperských Horách ve své rodině zaznamenal Karel Klostermann ve svých Červancích mého mládí už k roku 1862. Také vánoční nadílka nebyla ve starší době samozřejmostí a prosadila se zřejmě působením příkladů z městského prostředí. Nadílku tvořily obvykle jablka, ořechy, křížaly, perník či kus vánočky. Někde se děti těšily na dobroty jako svatojanský chlebiček, lékořici, suché pečené hrušky, sušené švestky, zázvorové pečivo a perničky. Dárky tu přinášel „zlatý koníček“, teprve v novější době Ježíšek.

Během **Štědrého dne** až do večera se dodržoval přísný půst a v hospodářství se vykonávaly jen ty nejnужnější práce. Ke štědrovečerní večeři se podávala „Zwetschenbritschka“ – vařená sušená švestky ve vlastní šťávě s cukrem a skořicí, dále vánočka a jablka. Jinde si dali tradiční rybu, dále vánočku, jablečný závin, kávu a nakonec jablka a ořechy. Už odpoledne otec rodiny připravoval „heilige Obendspan“ – štědrovečerní trfsky, které se dávaly pod střechem, aby dům byl chráněn před bleskem. Když se objevovaly první hvězdy, vycházel hospodář k domovní studni. Do koryta s tekoucí vodou vhodil hrst polní prsti a svěcené soli, jako by chtěl vodu nasýtit. Také pozorně dohlížel na to, aby každý doma měl na stěně svůj stín. Říkalo se, že komu o této svaté noci stín chybí, ten zemře ještě dříve, než přejde nový rok. Po štědrovečerní večeři se překrajovala jablka, lilo olovo a házelo střevícem podobně jako v jiných krajích. Na Hartmanicku chodívali o svateveču chlapci a dívky do sadu, třáslí stromy a říkali: „Švestičko, třesu tebou; odkud se ozve psi zaštěkání, odtud bude můj nejmilejší.“ Někde dívky nahlížely do studní. Věřily, že na jejich hladině mohou samy sebe uvidět jako budoucí nevěstu. V Nicově, Tuškově a některých dalších místech u Kašperských Hor se o štědrovečerní noci střílelo do vzduchu. Podle starých představ mělo obřadní hlomození odehnat zlé duchy a probudit přírodu, aby v novém roce dala úrodu. V Hartmanicích, ale i jinde o Štědrém večeru, obcházeli pastýři domy a troubili na své trouby. Jasná štědrovečerní noc znamenala pro obyvatele Šumavy úrodný rok, temná noc špatný. „Lichte Mettn, finstere Stadln!“ – Světlé vánoce, tmavé stodoly, stodoly zaplněné! Po návratu z půlnoční mše se na horní Šumavě pojídaly ještě tzv. půlnoční jitničky – Mettenleberwürste.

Na **Boží hod** v tichu, klidu a sváteční pohodě lidé rozjímali o příchodu Mesiáše na tento svět. Práce byla zapovězena, někde se o tomto dni nestlaly ani postele. V šumavském Podlesí prý ani děti ani dospělí nikam nechodili, kromě kostela.

Zejména svátek **sv. Štěpána** patřil na Šumavě i v podhůří obchůzkám koledníků. Podle kronikáře Panního v Kašperských Horách koncem 19. století děti zpívaly:

*Golledi singn,
An Kreuzr bringen;
Drin ist's warm,
Heraust is kolt;
Wennts was gebn wollts,
Gebst ma's frei bold!"*

*Koledy zpíváme,
na krejcar čekáme.
Teplo je uvnitř vám,
zima zas venku nám.
Chcete-li dát něco ven,
dejte to brzy jen!*

Přítom o Štěpánu se mládež v hospodách občerstvovala kořalkou nebo pivem, vzácněji vínem, připíjelo se na „krásu a sílu“.

Svátek sv. Jana 27. prosince se slavil jako svátek lásky a porozumění. V ten den se i na Šumavě žehnilo – světilo víno, které pak lidé pili se slovy: „Pij lásku sv. Jana!“ Podle legendy se apoštolovi nepřátelé pokusili světe otrávit, ale ten však otrávené víno poželal a jed ztratil svou smrtící sílu.

Svátek Mládětek – betlémských nevinátek se světí 28. prosince. Ve Stachách se o tomto dni „chodilo po mládětech“. Hospodyně tu pekly pečivo velikosti vdolku s dírkou uprostřed. To pak rozdávaly dětem, které chodily ve skupinách a říkaly: „Milá paní, dejte nám mládě, aby vás Pán Bůh pomlázil. Nedáte-li nám mládě, Pán Bůh vám nedá dítě!“ Na horní Šumavě se svátek Mládětek držel jako svátek dřevařů. Ti v svátečních šatech navštívili ranní mši svatou a pak během dne svátečně odpočívali, případně konali jen ty nejnужnější domácí práce.

Všeobecně rozšířená byla tříkrálová obchůzka. Koledníci si přes kabát oblékli dlouhou košili a na hlavě nosili koruny z tvrdého papíru, pomalované nebo polepené staniolem. V koledách tři králů se zpívalo o dlouhé cestě k jeslím Spasitele, o hvězdě betlémské a o darech přinesených Jezulátku. S novou intenzitou obchůzka **Tří králů** v našem kraji ožila v nejnovější době díky tříkrálové sbírce Charity Česká republika například v oblasti Sušice a Kašperských Hor, ale i jinde. S originální vánoční koledou chodili v letech po druhé světové válce také šumavští novoosídlenci – rumunští Slovinci na Kašperskohorsku, zejména z vesničky Dolní Dvorce. Měli s sebou přenosný betlémek, recitovali a zpívali svérázné koledy, které si přinesli ze své původní domoviny.

V mnohých místech Šumavy se provozovaly lidové vánoční hry se zpěvy o Ježíškovi – Christkindspiel. Této úlohy se ujímala především mládež. Hrlo se ve vesnických hostincích nebo u sedláků ve velké světnici. Hru složenou v neumělých verších doplňovali účinkující žertovnými improvizacemi. Vystupovaly kostýmované osoby jako Josef, Maria s panenkou a kolébkou, anděl, pastýři, tři králové, Herodes, Kaifáš, hostinský, žid, čert... Cenným protějškem německých lidových her o Ježíškovi je česká vánoční hra z pošumavského Vlachova Březí z počátku 18. století, dochovaná ve dvou rukopisech ve Státním okresním archivu v Prachaticích.

Vánoční doba dříve končila až **svátkem Hromnic – Očist'ování Panny Marie** (Obětování Páně) – 2. února. K tomuto datu se sklízely betlémy z kostelů, často i z domácností. Svíce – hromničky, které se v ten den žehnají v kostele, se rozsvěcovaly při bouřkách nebo u postele umírajícího. Připomínaly světlo víry, světlo věčného života. Na staré Šumavě se věřilo, že když o Hromnicích vydatně sněží, přijde ten rok pěkné jaro. Hospodář o tomto dni kontroloval stav zásob krmení. Byl spokojen, když zbývala alespoň polovina.

*Vladimír Horpeniak
Muzeum Šumavy Kašperské hory*

Betlémy a betlémářství na střední Šumavě

Významným fenoménem lidové kultury v Čechách je tvorba betlémů – jeslíček. Nejstarší známá zpráva o postavení a vystavování jeslí – betlému v kostele v Čechách, pochází z Prahy z roku 1562. Ke zlidování betlémářství v Čechách přispěly osvícenské reformy císaře Josefa II., kdy betlémy údajně jako nedůstojný a nevkusný projev zbožnosti byly z kostelů vykazovány. Betlémy jako vánoční výzdoba interiéru tak nacházely své útočiště a oblibu v domácnostech. Jejich výroba a stavění se prosazovaly zejména v prostředí českého venkova v 19. a na počátku 20. století. Pro české lidové betlémářství je typické právě zlidování vánočního mystéria, určité zesvětštění, dokonce zpodobnění příběhu o narození Ježíše. Mnohem více prostoru, než základnímu výjevu, věnují lidové betlémáři často vedlejším scénám a postavám, zejména pastýřům a prostým lidem, jejich typickým činnostem. Lidové betlémy tak vesměs zpodobňují život českého venkova. Stavění větších domácích betlémů nebylo rozšířeno po celém území Čech rovnoměrně. Časem, zvláště v 19. století, se vytvořily oblasti, kde se betlémářství stalo typickou a nedílnou součástí kultury nejširších vrstev – jako Příbramsko, Chodsko, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory, Jindřichův Hradec... Mezi přední betlémářské oblasti patří ovšem na předním místě Šumava a Pošumaví.

Typická součást kultury

Stavění betlémů bylo u nás zvláště oblíbené ve starých hornických městech a tak není divu, že výraznou betlémářskou tradici měly v minulosti Kašperské Hory i se svým okolím. Kašperskohorští bývali zvláště hrdí na velký betlém, který se stavěl do portálu hlavního oltáře v děkanském kostele sv. Markéty. Podle zprávy z roku 1880 pocházel tento betlém z poslední čtvrtiny 18. století. Jednalo se patrně o pozdně barokní

dřevořezby. Figury byly prý vysoké přes půl metru. Po obou stranách betlémské stáje se na podstavcích nacházela znázornění biblických měst Betléma a Jeruzaléma. Jejich domy a domky se směrem vzhůru perspektivně zmenšovaly. Toto obdivované dílo se bohužel nedochovalo. Naštěstí do dnešních dnů se v tomto kostele uchovával jiný originální betlém, lidová práce datovaná k roku 1859 a připisovaná místnímu řezbáři Prokopu Mackovi. Dílo má osobitě pojaté figury, řezané z lipových fošen, barevně polychromované, vysoké 60 – 70 cm. Diváka zaujmou individualizované postavy pastýřů, selka, Tři králové s doprovodem i další figury. Škoda, že betlému chybí postavy Svaté rodiny. Nejspíš zmizely za zmatků po skončení druhé světové války. Betlémské město dávný tvůrce transponoval do podoby starých Kašperských Hor. Tak tu poznáváme místní měšťanské domy, radnici, kostel a dokonce i hrad Kašperk. Celková sestava betlému působí až divadelním dojmem. Je zájem dílo rekonstruovat, restaurovat a trvale prezentovat v expozici muzea v Kašperských Horách.

Stejně velké nebo dokonce o něco větší figury měl prý lidový kostelní betlém místního původu ve sklářské Hůrce. Podle regionálního badatele Josefa Blaua se tento betlém vystavoval v roce 1907 v Železném Rudě. Dnes je bohužel nezvěstný. Podle údajů Vladimíra Václíka žil v Hůrkách v letech 1820 – 1917 truhlář a muzikant Jan Bellikant. Ve stylu pozdního baroka vyřezal v období 1840 – 1907 mnoho betlémů pro zámožnější sedláky a měšťany. Jeho syn stejného jména (1850 – 1930) v této rodinné tradici pokračoval. Údajně vytvářel rovněž kostelní betlémy s figurami malovanými na dřevěných deskách v obrysech vyřezávaných. Betlémský soubor tohoto typu od anonymního tvůrce se uchovával v kostele v Kolinci. Janu Bellikantovi se připisuje betlém, pocházející z majetku sklářské rodiny Abele v Železném Rudě. S řezbářem Janem Bellikantem a Hůrkou se také spojuje současně užívaný

betlém v arciděkanství kostele v Kašperských Horách, kam byl tento betlém údajně umístěn v letech krátce po druhé světové válce.

Z 19. století jsou pro oblast Kašperskohorska časté zprávy o malovaných betlémech s plošnými figurami z prken nebo lepenky. Tyto betlémy, které byly původně stavěny v místních kostelech, měly figury až jeden metr vysoké. Několik takových malovaných siluetových figur na dřevěných deskách je ve sbírkách Muzea Šumavy, pocházejí z oblasti Železné Rudy. Ze starých zpráv je ještě zajímavá informace o tom, že v 80. letech 19. století se v Kašperských Horách těšil značnému zájmu děti i dospělých velký domácí betlém místního kostelníka Castellioho. Betlém o délce kolem čtyř metrů obsahoval kromě betlémských scén také řadu dalších biblických výjevů. Patnáct centimetrů vysoké figury vyřezával sám Castelli a každý rok přibývaly nové. Po kostelníkově smrti si však tento betlém odvezli dědicové do Vídně. Kašperskohorské betlémařství příznivě ovlivnila také činnost místní odborné školy pro zpracování dřeva, založené 1878. Se zvláštním uznáním se připomínalo jméno jejího učitele a řezbáře Josefa Bradlera, který pocházel ze staré řezbářské a betlémařské rodiny ve Vrchlabí a v Kašperských Horách působil už od osmdesátých let 19. století. Tvůrci betlémů na Kašperskohorsku v 19. a počátkem 20. století byli převážně výtvarně nadaní truhláři nebo soustružníci dřeva. Jejich vůdčí osobností byl podle tradice Prokop zvaný Nazl („Nácl“), občanským jménem Prokop (Ignác) Mack, truhlář, řezbář a muzikant. Mackovy figurky se vyznačují jistou robustností modelace a jednoduchostí malování. Jeho dílem by měl být mimo jiné již připomínaný kostelní betlém s reliéfními figurami, datovaný „1859“. K osobě Prokopa Macka se vztahuje působivá vánoční povídka profesora německé realky v Kašperských Horách, Hanse Kolliabeho, Řezbářovy vánoce, zveřejněná v české verzi v elektronické knize překladů ukázek německé literatury na Šumavě Kohoutí kříž (Jihočeská vědecká knihovna České Budějovice). Dalším výrazným betlémařem byl Alois Matschiner z vesničky Řetenice, která leží východně od Kašperských Hor. Vytvářel hladké drobné polychromované figurky i pečlivě zpracované pozadí s motivy skal. Betlémaři působili i v dalších vesnicích a osadách jako ve Studenci (Herzig), Kozím Hřbetu, Horské Kvildě a Srni.

Snad nejpilnějším a nejznámějším betlémařem v kraji byl kašperskohorský hrobník Wenzl Tutschku (Václav Tučků), který žil v letech 1862 – 1940. Jeho dílo bývá znalci lidového betlémařství hodnoceno nejvýše. V kašperskohorském muzeu se uchovává hned několik Tutschkuových betlémů vybavených četným komparesem těch nejrůznějších postavíček. Osobitá a individualizovaná díla Wenzela Tutschku jsou skutečně originály svého druhu, namnoze odrážejí dávno odešlý život šumavského venkova. Tutschku dovedl prostě, ale působivě vyjádřit například spokojenost a pohodu odpočívajících pastýřů, nebo jejich překvapení a úžas, když se jim znenadání zjevil anděl. Celkovému účinku napomáhá vkusné pomalování řezeb klišovými barvami. Tutschkuovy práce dovedou i dnes oslovit právě svou upřímnou prostotou a poněkud naivním kouzlem podání betlémské události. Počtem figur jsou největšími díly Wenzela Tutschku betlémy z rodin Hörnischovy a Fuckeriererovy.

Sušické muzeum uchovalo velké Hofmeisterovy jesličky, jehož figury mají pestré textilní oblečení a ohýbatelné klouby. Betlém vyřezal v letech 1876 – 1878 během vojenské služby v pevnosti Kosmač v jižní Dalmácii sušický kožešnický mistr Jan Hofmeister. Tento betlém byl v Sušici velice oblíbený, pravidelně jej místní nadšenci vystavovali na náměstí, později v místním muzeu.

Z dříve publikovaného článku profesora realky Hanse Kolliabeho v časopise německých krajanů Hoam! se dozvídáme, že muzeum v Kašperských Horách mělo ve třicátých letech 20. století samostatný jesličkový sál, kde bylo vystaveno kolem tuctu místních rodinných jesliček, což prý představovalo více než jeden tisíc betlémových figurek. Tyto betlémy byly ovšem zápůjčkami z kašperskohorských rodin, které své poklady s výjimkou vánočního času svěřovaly místnímu muzeu. Díky šťastným okolnostem se velká část těchto betlémů a betlémských

souborů v kašperskohorském muzeu dochovala až do dnešních dnů. Předměty byly dostatečně značeny a tak víme, že tyto dochované betlémy patřily konkrétním místním rodinám jako rodině Stummfoll, Brunner, Wagner, Wurm, Nausch, Freyenschlag, Neumann, Tutschku, Hörnisch, Fuckerierer ...

Kakánek na Šumavě

Svým způsobem je zajímavý malý betlém z rodiny Stummfoll (LU 184). Obsahuje totiž zvláštní figuru, kterou bychom v jiných českých nebo šumavských betlémech sotva našli: Mužik v podřepu se staženými kalhotami, vystrčeným zadkem... při aktu vyměšování. S největší pravděpodobností by se mohlo jednat o import námětu ze Španělska – Katalánska. V tamějších jesličkách bývá skutečně postava koledníka konajícího svou potřebu „Caganer“, což se překládá jako „kakánek“. Postavička bývá v betlému umístěována stranou, v koutě nebo za jesličkami. Její počátky sahají do konce 17. století, má být symbolem štěstí v novém roce a také hojnosti, kterou poskytuje dobře pohojená půda... Jak se „kakánek“ dostal na Šumavu je zatím otázka.

Navázali na tradici

Přesto, že události 20. století, zejména odsun německých obyvatel z pohraničí, přerušily kulturní kontinuitu Šumavy, betlémařství, jako jedna z typických tradic kraje, v posledních letech opět viditelně ožilo. Nepochybně k tomu přispěly změny po roce 1989. Celá skupina řezbářů – betlémařů, kteří navazují na starou krajovou tradici, dnes působí v oblasti střední Šumavy a Pošumaví. Snad nejdéle je zde slyšet o tvorbě Karla Tittla, rodáka z Plzně, který se už po roce 1990 i se svou dílnou usadil v Horské Kvildě a nyní působí ve Velharticích. I když řadu svých prací opatřuje barevnou polychromií, rád se vrací ke kráse přirozeného dřeva. K práci na skříňkových betlémech si přizval sušického občana Pavla Svobodu. Jejich nejznámějším společným dílem je obdivovaný velký mechanický betlém z roku 2004, vystavený v Muzeu Šumavy v Sušici. Scénu narození Ježíše tvůrci zasadili do zalidněného prostředí historické Sušice a jejího okolí. Kromě darů tu dalšími figurkami představují krajově typická řemesla a další činnosti jako plavení a zpracování dřeva, hamernictví, sklářství... Sušický betlém svými rozměry patří mezi největší mechanické betlémy v České republice (délka 5 m, hloubka 3,5 m a výška 2,8 m).

Rodák ze Šumerska Jaroslav Podzemský z Kašperských Hor, má betlémařství v krvi. Totiž jeho otec kdysi stavěl a renovoval velké chrámové betlémy. K vlastní betlémařské tvorbě Podzemského inspirovala setkání s malířem obrázků na skle Václavem Hrabánkem a jeho přítelem, řezbářem Michalem Tesařem. Přátelům a známým Podzemský vyrobil a věnoval řadu malých betlémků ze dřeva se základními figurami. Nevyhnul se ani tvorbě větších rodinných betlémů. Navázat na slavnou betlémařskou tradici Kašperských Hor si předsevzal Vladivoj Hrach. V tomto šumavském městě bydlí a tvoří v historickém domě na náměstí. Zde má i stylový obchůdek se svými řezbami a dalšími uměleckými předměty, včetně maleb své ženy. Betlémové figury opatřuje polychromií nebo dost často dává vyniknout přirozené struktuře dřeva. Hrach vychází z tradic lidového umění, nevyhýbá se ovšem tvorbě podle vlastních návrhů. Často se vrací k variantám zpracování drobného sousoší sv. Rodiny. S místním truhlářem Jiřím Brožem nyní realizuje projekt velkého Kašperskohorského skříňového betlému.

Za betlémařem Michalem Tesařem je třeba se vypravit do Dobré Vody u Hartmanic. Už před lety ho sem ze Zbraslavi u Prahy přivedl klid a výjimečný genius loci tohoto starého poutního místa s tradicí sv. Vintře. Spolu se ženou Vladěnou – sklářskou výtvarnicí, si zde koupili budovu staré školy, kde mají i své umělecké dílny. Tesař našel mnoho podnětů právě v řezbářské tradici Šumavy. Své plastiky, inspirované lidovým uměním, provádí starou klasickou technologií. Jeho díla jsou charakteristická zploštěním objemů, zjednodušením detailů a výraz-

nou expresivnosti. Čitelné a pestré polychromie nanáší na křídový podklad. Tesařovu tvorbu vedle betlémů námětově vyplňují zástupy známých i méně známých světců, proto se mu někdy říká „řezbář křesťanského nebe“. Tesařovy betlémy jsou osobité i po formální stránce. Téměř výhradně vytváří betlémy k zavěšení na zeď – závěsné, rámové. Často jsou tématicky zaměřené jako betlém Pivovarský, Vinařský, Rybářský, Myslivecký, Muzikantský, Dřevařský, Sklářský nebo betlémy věnované oblíbeným městům a místům: Kašperskohorský, Zbraslavský, Dobrovodský atp. Například v rybářských betlémech nesou daráci různé druhy ryb, ale i rybářské nářadí a pomůcky – sítě, pruty, podběráky... Myslivci Ježíška zase obdarovávají různými zvířátky – srnci, zajíci nebo bažanty, koroptvemi či jinými ptáčky. Velký závěsný Šumavský betlém z poslední doby Michal Tesař zalidnil více než 120 figurkami. Autor se nerozpakuje do svých betlémů zakomponovat nejen představitele typických činností a řemesel ale i obecně známé osoby a osobnosti – figury a figurky z toho či onoho místa. Jeho manželka, sklářská výtvarnice Vladěna Tesařová, vytvořila pro kostel v Dobré Vodě u Hartmanic rozměrný skleněný betlém ve formě reliéfu. Rozšířila tak komplet unikátního uměleckého zařízení této obnovené svatyně, které realizovala právě ona, netradičně ze skla.

Kuriózní je ve sbírkách Muzea Šumavy nový „Betlém českých pohádek“ kašperskohorského rodáka žijícího v Praze, Josefa Růžičky. K Ježíškovi v jesličkách na kašperskohorském náměstí tu spěchají postavy nejznámějších českých pohádek, včetně Dlouhého, Širokého a Bystrozrákého, princezen či hloupého Honzy...

Jeden z nejznámějších šumavských řezbářů pan Karel Tittl z Velhartic vyrobil i náš betlém v Železné Rudě

V některých městech i vesnicích se zejména v posledních letech prosazuje tradice živých betlémů, kde postavy jsou představovány živými lidmi ve formě statického výjevu nebo i hrané scény. Snad největší oblibu si v šumavském regionu získal živý betlém se zpěvem vánočních koled v Českém Krumlově. Živé betlémy se provozují i v dalších šumavských městech jako v Klatovech a Sušici. Živý betlém, jako staronová tradice s hranými scénami a zpěvem koled, má své příznivce nyní i v Kašperských Horách.

*Vladimír Horpeniak
Muzeum Šumavy Kašperské Hory*

Letecká havárie o Vánocích na Šumavě

Kousek od Horské Kvildy se Zhůří na Štědrý den roku 1937 stalo místem letecké tragédie, při které zahynuli 3 lidé. Dnes toto místo na svahu Hutské hory připomíná pomník. Na něm jsou uvedena tato tři jména: František Lehký, pilot, Piere Astruc, radiotelegrafista a JUDr. Karel Flanderka, jediný cestující. Co se před 80 lety tehdy stalo.

Pravidelná letecká společnost Air France, trať Bukurešť – Bělehrad – Budapešť – Vídeň – Praha – Norimberk – Štrasburk – Paříž, létala 3x týdně. V zimním letovém řádu 1937 / 1938 si letecká společnost od československého ministerstva veřejných prací vyžádala výjimku a provoz byl po dohodě s ostatními leteckými společnostmi ve dnech 25. 12. 1937 – 1. 1. 1938 zastaven. Důvodem byly právě vánoční svátky. Štědrý den tak byl posledním dnem roku 1937, kdy se mohlo letět. O průběhu letu v úseku Bukurešť – Vídeň se nepodařilo získat žádné informace. Čas odletu se často měnil. Dle knihy subvencí Air France, určité zpoždění při odletu nebylo tenkrát vůbec ničím neobvyklým. Většinou bylo způsobeno počasím nebo technickým stavem stroje. Rovněž údaje o počtu cestujících

se nepodařilo ničím doložit. A tak se můžeme jen dohadovat o tom, jestli byl JUDr. Flanderka při letu z Bukurešti na palubě sám, či nikoliv. Při cestě z Vídně už tomu tak bylo a je potvrzeno, že byl jediným cestujícím na palubě třímotorového letadla Wibault Penhoët 283 T12. Letenku pro právníka Flanderku na zpáteční cestu zakoupila na poslední chvíli v pražské pobočce Air France jeho manželka Máša. Při přiletu na letiště Vídeň – Aspern si letadlo mírně poškodilo podvozek v důsledku defektu na pneumatice. Odlet směr Praha se tak opozdil. Pokračovalo se až v 15:55 hodin. Zajímavé jsou meteorologické údaje o počasí toho dne. Letadlo odletělo za deště, celý den

byl Aspern bez slunečního svitu a nebe bylo pokryto souvislou oblačností. Je zaznamenána i mlha, která trvala až do osmé hodiny večerní. Od 7 hodiny ranní lehce sněžilo, srážky byly i smíšené se zmrzlým deštěm a ledovými krupkami. V odpoledních hodinách se výrazně otepilo, začal vanout mírný západní vítr a charakter srážek se měnil na dešť, který trval až do půl deváté večerní. Na rozdíl od Vídně byla ten den Praha bez sněhu. Po úspěšném startu z Vídně

zamířilo letadlo směrem na Znojmo a jeho řízení se ujala goniostanice ve Vídni. V 16:49 se radista z Vídně loučí a předává dohled na letícím strojem československým

radiostanicím. Podle záznamů vyšetřovací komise je v 17:30 hodin v palubním deníku navigátora Pierra Astruca zapsán průlet v blízkosti letiště Praha - Kbely.

Je naprosto nepochopitelné, že jestliže se podle protokolů letoun nacházel v tak těsné blízkosti od Prahy, nepokračoval v letu směrem na Ruzyně anebo nepřistál přímo na letišti ve Kbělich. Obě letiště v té době měly na tehdejší dobu moderně vybavené světelné i radiové zabezpečení. Službu na goniostanici letiště Praha - Ruzyně vykonával onoho osudného dne vrchní adjunkt Václav Živsa a Karel Šoun, poštovní asistent a pomocník při obsluze gonia.

V záznamech o průběhu letu jsou značné rozpory. Kolem 17 hodiny byla svědky zaznamenána přítomnost letounu u obce Malšice na Tábořsku a v 17:30 u obce Sedlice u Blatné. V těchto lokalitách se tehdy letadla nevyskyto-

Pokračování na straně 14

Dokončení ze strany 13

vala a ani zde nevedla žádná trasa pravidelných leteckých linek. Poté, co letoun v 17:31 obdržel od pražského gonia kurz 184 stupňů a nechal se odklonit směrem k jihu, pokračoval v letu stanoveným kurzem. Později vyplynuly informace, že po udání posledního kursu pracovníci navigační stanice ruzyňského letiště se o letadlo dále nestarali a odešli k vánoční oslavě. Pracovníky gonia uspokojilo vědomí, že letadlo řídí jeden z nejlepších pilotů. František Lehký, plně však závislý na navigaci, ve tmě a mlze zabloudiv, pokračoval v udaném kursu a od Prahy se neustále vzdaloval. Letadlo se tak přiblížilo až k Šumavě. Svědci ze Sušice, Nezdic, Kašperských Hor a Červené viděli neobvykle nízký průlet letadla.

To se mu ale nakonec stalo osudným a svoji vánoční cestu zakončil havárií. V rychlosti 250 km v hodině v nadmořské výšce okolo 1080 metrů narazil do severní lesnaté stráně Hutské hory v prostoru mezi osadami Zhůří a Podlesí. Palubní hodiny se zastavily v 17:39. Pád letounu lidé z okolí zpozorovali, ale nepřístupný terén, hustá vánice, vysoký sníh i výjimečný čas Štědrého večera vyloučily okamžité pátrání. Teprve až druhý den ráno, za pomoci četníků a lesáků, se začalo s pátráním. Sušické listy z 31. 12. 1937 havárii popsaly následovně: „Na pasece u trosek zatím četnictvo, policejní a finanční stráž hlídkuje. Je to prostě strašný pohled. Tři těžce potlučené mrtvolky mužů, pak halda trosek, dva silné kmeny stromů, jakoby ve výši ustříhnuté, jak na ně nalétlo letadlo svými křídly a pak asi po 80 až sto metrech teprve trup le-

Tragédii připomíná pomníček pod Hutskou horou

taďla...Spousta balíčků letecké pošty rozmetána po okolí. A jak zvláštní při velké zkáze – láhev se šampaňským se při pádu nerozbita! Benzinové přívody zavřeny. Snad vteřinu před smrtí pilot učinil zadost povinnosti, a proto letadlo neshořelo. Na místo neštěstí přijela i manželka nešťastného pilota. Doprovázeli ji kolegové a přátelé Lehkého, šéfpilot Sládek a šéfpilot Kupka. Na saních byly pak oběti v rakvích pře-

vezeny do Kašperských Hor a odtud později po pitvě a po veřejném církevním obřadu smutečnými auty do Prahy“. Pilotu letadla Lehkému bylo 36 let, měl nalétáno přes milion kilometrů a vytvořil dva mezinárodní rekordy dne 7. 9. 1924, radiotelegrafistovi Astrucovi bylo 26 let a právníkovi Flanderkovi 44 let.

Tragičnost havárie byla umocněna ještě tím, že se stala v den a hodinu, kdy ve všech rodinách lidé zasedali k štědrovečernímu stolu a rozsvěcovali svíčky na vánočních stromcích.

Celý průběh letu je velmi rozporuplný a palubní dokumentace, zkoumána tehdejší vyšetřovací komisí, se velmi lišila od skutečného pohybu letadla na vánoční obloze. Jenom drobné souvislosti nám nabízejí jakousi skládku v tomto smutném příběhu. Vzhledem k velkému časovému odstupu se dnes již nedozvíme, co všechno předcházelo tomuto vánočnímu letu. A ani nic nového o jeho skutečném průběhu. A tak zřejmě i nadále budou mezi lidmi kolovat nepodložené fámy o tajných materiálech v aktovce právníka Flanderky, o záměrné likvidaci letadla a mnohé další. Faktem zůstane, že pro dvě pražské a jednu pařížskou rodinu byly vánoce roku 1937 ve znamení smutku a zoufalství.

O letošním Štědrém dnu tomu bude 80 let. Bylo by více než symbolické, kdybychom si připomněli tuto vánoční tragédii. Třeba zapálením jedné svíčky navíc u štědrovečerního stolu či tichou vzpomínkou na tři tragicky zemřelé lidi na Šumavě.

Václav Vetyška

Zpracováno dle informací z Muzea v Kašperských Horách a informační cedulky u pomníčku

LYŽAŘI A MILOVNÍCI LYŽAŘSKÉ HISTORIE

Ing. Adolf Kepler

Historicky první vítěz sjezdu z Pancíře

Naskytá se vám jedinečná šance k rozšíření vašich lyžařských dovedností a nejrůznějších technik!

Chceme vás pozvat k výletu proti času do roku 1911. Tehdy proběhl první závod ve sjezdu na lyžích v Čechách.

Tak jako tehdy, 30. prosince ve 12. hodin odstartujeme z vrcholu Pancíře závod ve sjezdu na lyžích s cílem opět na Vajsové louce, pod hotelem Hrnčíř.

Zapomeňte však na své jak meče ostré rosiňolky či fišerky: na start přijďte s lyžemi dřevěnými, právě s těmi, které jste vloni chtěli spálit v krbu. A bez hran, s vázáním Huitfeldt. K tomu možno-li v dobovém oblečení, zvláště jsou vítány dámy v dlouhých sukních.

První závodníci budou očekávání již před čtvrt na jednu na Vajsové louce!!!

Vyhlášení nejlepších potom cca od 14.00 v hotelu pana Sirotky.

Na tuto vzpomínkovou akci vás opět srdečně zve společnost „Otevřená Šumava“,

kteří i kvůli vám, milovníkům pohybu v přírodě, už po léta bojuje s mnohohlavou pseudoekologickou saní, jejímž jediným přáním je opětovné uzavření těch nejkrásnějších partií Šumavy. Tentokrát ne pod vlajkou s rudou hvězdou, nýbrž pod rouškou boje za divočinu bez lidí, boje za místa, kde by mohli na bádání v nedotčené přírodě čerpat i nadále tučné granty. Že se zde jedná o Šumavu, kde po tisíciletí lidé žili, pracovali a těšili se z krásy, která je obklopovala, je jím lhostejné. Je až s podivem, jak i ti z nich, kteří jsou ověnceni mnoha tituly před i za jménem, nedovedou či spíše nechtějí pochopit, že tetřev, datlík i sokol zde spolu s lidmi žili dávno a dávno před tím, nežli tito ekologičtí bojovníci vytáhli do boje.

POŘÁDÁ

NA POČEST STOŠESTÉHO VÝROČÍ KONÁNÍ PRVNÍHO SJEZDOVÉHO ZÁVODU NA ŠUMAVĚ

VEŘEJNÝ ZÁVOD „ŠUSEM“ Z PANCÍŘE NA VAJSOVU LOUKU

„Rauhnacht“ v Bavorské Rudě

V sobotu 30. 12. se koná na náměstí v sousední Bavorské Rudě akce Rauhnacht - večer plný působivých představení, ohnivá show a závěrečný ohňostroj. Od 17:00 je umožněn vstup do areálu a v 19 hodin začínají samotná vystoupení.

„Noci vykuřování“ (Rauhnächte) patří mezi staré lidové zvyky z Bavorského lesa. Démoni, čarodějnice, chlupaté nestvůry, čerti a jiná nedobrá stvoření zahánějí zlé duchy pomocí svých hlučných kravských zvonů, svišticích bičů a bubnů. O neobvyklou podívanou se postarají umělecké skupiny z Bavorska, Rakouska a také jedna česká.

Návštěvníci akce se budou moct občerstvit u některého ze stánků, kde na ně čekají bavorské speciality nebo svažené víno na zahřátí. Vstupné 7 €, příp. 4 € pro děti do 14 let, se platí přímo na místě. Děti do 4 let mají na akci vstup zdarma.

Aktuální informace k akci jsou dostupné na následujícím odkazu: fb.me/RauhnachtCZ

Parkování: pro návštěvníky z Čech doporučujeme využít rozšířené parkoviště u nádraží Železná Ruda – Alžbětín.

Tomáš Eisner

Johannesbad – místo pro relaxaci těla i duše

Jen něco málo přes hodinu jízdy autem z Železné Rudy směrem na bavorský Pasov leží lázeňské městečko Bad Füssing, kde se nacházejí tři lázeňská zařízení s léčivou minerální vodou, z nichž největší je areál Johannesbad, který leží na okraji městečka cestou přes krásný park.

Místo ropy navrtali minerální prameny.

Jako kuriozita působí příběh vzniku těchto lázní. V roce 1938 byl proveden první vrt za účelem nalezení ropy a v hloubce 1000m zde místo ropy vytryskl první pramen horkého sirnatého zřídla o teplotě zhruba 60 stupňů. V roce 1950 byl pramen státem uznán jako léčivý. Další vrt byl uskutečněn v roce 1963 a v následujícím roce i vrt pro lázně Therme III., což je současný lázeňský komplex Johannesbad.

Johannesbad patří k největším termálním komplexům v Evropě. Na ploše 4 500 m² vodní plochy a 60 000 m² ploch k odpočinku se nalézají 13 bazénů s teplotou vody 27-39 stupňů, dále 5 saun, bezpočet podvodních masážních trysek, perličkové koupele a přes 100 m dlouhý kanál s proudící vodou. Denně se pouští do bazénů 800 tisíc litrů léčivé vody a zásoby prý vydrží dalších deset tisíc let. V prvním patře areálu je nově otevřeno středisko Jovalis. Je to koncept v rámci medical fitness s nejmodernějšími tréninkovými přístroji pro zájemce o kondiční cvičení, ale také pro lidi provozující rekreační, výkonnostní či vrcholový sport a dále pro pacienty na rehabilitaci. Velkou atrakcí jsou vulkanické lázně, kde se koupající návštěvníci díky skalním útvarům, vodopádu, vulkánu a za tmy i světelným efektům přenesou do fascinujícího světa.

Lázně jsou uznávaným centrem pro léčbu kloubových a páteřních onemocnění a sází na celostní léčebný postup se začleněním léčivého pramene, cílených terapií a mnohonásobně certifikované odborné kliniky.

V blízkosti Johannesbadu je dostatek hotelů a penzionů, proto zde mohou návštěvníci strávit i více dní spojených s návštěvou městečka Bad Füssing či navštívit město Pasov. Lázeňský komplex leží přímo u hranic s Rakouskem, takže je možné se podívat i tam.

Jaroslav Marian

Zisk pro všechny. Obrazy a dokumenty k dějinám družstev

Tak jako každý rok i letos přišlo Dolnobavorské zemědělské muzeum v Regenu v letních měsících roku 2017 se zajímavou výstavou, věnovanou tentokrát zakladatelům zemědělských družstev v Německu. Byla opět instalována v přízemí dvoupatrové muzejní budovy – sídla někdejšího okresního soudu, v místnosti oddělené od stálé expozice a jako jediné sloužící výstavám, jež se několikrát do roka pravidelně obměňují.

První panel představil někdejšího vysloužilého důstojníka pruské armády Friedricha Wilhelma Raiffeisena (1818 – 1888), zakladatele německých rolnických úvěrových družstev. Autoři textu se podrobně zabývají jejich vývojem, počínaje rokem 1846, kdy Raiffeisen ve funkci starosty obce Weyerbursch založil první *Spolek pro dodávky chleba a obilí/ Weyerburscher Konsumverein und Brotverein*, fungující na principu charitativní práce. Poté, co byl zvolen starostou obce Flammerfeldu, se nechal inspirovat vizemi Franze Hermanna Schulze – Delitzsche (1808 – 1883), směřujícími k vytvoření lidových bank. Tak byl v roce 1849 na principu dobrovolnosti založen *Flammerfeldský pomocný spolek pro podporu nemajetných rolníků/ Flammersfelder Hilfsverein zur Unterstützung unbemittelter Landwirte*, z něhož vznikl v roce 1864 *Heddersdorfský záložní spolek/Heddesdorfer Darlehnskassenverein*. Tuto historii ilustroval i titulní list Raiffesenovy publikace *Záložní spolky jako prostředek k odstranění nouze rolnického obyvatelstva jakož i městského řemeslnictva a dělnictva/Die Darlehnskassenvereine als Mittel zur Abhilfe der Noth der ländlichen Bevölkerung wie auch der städtischen Handwerker und Arbeiter*.

Delitzschovi jako zakladateli moderních družstev byl pak věnován následující panel, zároveň vysvětlující i principy jejich fungování. Byly jimi svépomoc, zodpovědnost a samospráva. Tuto historii komentovala data dokládající založení družstev, fotografie, dále ukázky publikací, dobových periodik a přednášek, v nichž se ujmalo slova také duchovenstvo.

Na třetím panelu byli představeni podporovatelé Raiffeisenových a Delitzschových myšlenek v Bavorsku, čtvrtý mapoval vznik ústředních organizací, a sice *Svazu zemědělských družstev* roku 1893 v Mnichově a posléze v letech 1922 – 23 i Ústřední banky. Na posledních dvou panelech bylo zaznamenáno rozšíření „raiffeisenek“ v Bavorsku, dále kursy pro jejich zaměstnance, jež zajišťovaly žádoucí profil personálu, na druhé straně pak povinnosti členů družstva a změny v jejich stanovách v průběhu času, nechyběly ani firemní tabule.

V zaskleném rohu byla instalována kancelář z přelomu 19. a 20. století. Další trojrozměrné exponáty, a sice kasičky různého stáří byly shromážděny v menších nižších prosklených vitrínách. Převažovaly zde zejména dětské kasičky, které se podobně jako u nás staly v poválečném vývoji vítanou součástí prodejního artiklu v obchodech s hračkami. Nechyběly však ani ukázky spořitelních knížek, dětem často pořizovaných již „do kolébky“.

Výzvy ke spořivosti byly součástí reklamních tabulí s kreslenými obrazy provázenými čtyřveršími, opět vzniklých v poválečném období. Tyto drobné útvary jsou rovněž dokladem způsobu ekonomického uvažování v každodenním životě občana, pracujícího ve všech odvětvích poválečného Německa. Propagační funkci se neubráníla ani německá kinematografie 50. – 60. let 20. století, z jejichž hraných filmů se zde promítaly krátké ukázky.

Výstava, která proběhla v Regenu ve dnech 1. 7. – 10. 9. 2017 názorným a mnohdy sympaticky hravým způsobem zdokumentovala zásadní zlom ve vývoji německého zemědělství v polovině 19. století, jakož i dopad zásad „gründerské“ generace na myšlení dnešního běžného občana Spolkové republiky.

Marta Ulrychová

Marek Ztracený to dokázal, vyprodal Karlín!

Ač již nějakou dobu nejsem redaktorem zpravodaje, myslím si, že tento krátký článek si místní rodák a vlastně i stálý obyvatel Marek Ztracený (Miroslav „Bača“ Slodičák), opravdu zaslouží.

Jeho kariéra strmě stoupá, hrají jej denně snad ve všech rádiích, ročně hraje se svou kapelou na desítkách koncertů, skládá písničky i pro další hvězdy hudebního showbyznysu a také propaguje Železnou Rudu kudy

chodí. Nedávno navíc vyprodal Fórum Karlín, kde si uspořádal koncert ke svému 10. letému výročí působení na hudební scéně od svého prvního velkého hitu „Ztráciš“ a jak sám říká, splnil si tím svůj sen.

A právě poslední dvě věci mě přivedly k tomu, aby i čtenáři a vlastně všichni místní, kteří nesledují hudební průmysl věděli, že máme dalšího místního slavného občana. Jak sám říká, Šumavu miluje a ač by mohl bydlet v centru showbyznysu, zůstává s rodinou na naší Železné Rudě. To také zmiňuje snad v každém rozhovoru a nutno říci, dělá tomuto turistickému středisku pořádnou reklamu. Doporučuji shlédnout například díl pořadu „Show Jana Krause“ z 22. 11. 2017, kde Marek vystupoval společně se 3v1.

Před 9 lety získal Marek Zlatého slávika v kategorii objev roku a očividně právem, neboť jak nyní sám Karel Gott pravil: „Marek se v hudebním průmyslu dlouho neztratí“. A proč právě Karel Gott? Protože ten osobně mu přišel na koncert ve vyprodaném Karlíně popřát a zazpívat si s ním. Návštěva to byla opravdu nečekaná a pro všechny překvapivá, ale důvodná, neboť pro něj Marek složil píseň, kterou bychom měli zanedlouho slyšet. Jako další host povedeného koncertu byla známá zpěvačka Marta Jandová, se kterou si zazpívali další z hitů zpěvákovy, hudebníkovy a skladatelovy repertoáru. A ten se začíná pořádně rozrůstat, neboť po jeho prvním hitu „Ztráciš“ následovalo mnoho dalších až po zatím

poslední „Léto 95“, kde mu ve videoklipu účinkovalo mnoho známých herců a zpěváků.

Několikatisícový dav návštěvníků si koncert užil stejně jako sám zpěvák a hudební kritici. Neboť i renomovaní recenzenti a hudební weby hodnotili celý koncert velmi kladně a jako povedený, kde se Markova pozitivní energie šířila do davu jako lavina, která během chvíle strhla celou zaplněnou halu a ta se přidala do zpěvu nejznámějších hitů.

Filip Brož

Již po sedmé startovali z Pancíře účastníci Svatomartinské jízdy pořádané Horskou službou, aby se utkali o pečenou svatomartinskou husu

ŽELEZNORUDSKO VÁS BAVÍ!

KALENDÁŘNÍ PŘEHLED AKCÍ – ZIMA 2017/2018

2018

6.–7. 1.	15 km ŠUMAVOU – veřejný lyžařský závod	LYŽ. ODDÍL TJ LOKOMOTIVA PLZEŇ/ŠPIČÁK	721 643 164
17. 1. 7:30	TRADIČNÍ PŘECHOD KRÁLOVSKÉHO HVOZDU – 17. ročník – na sněžnicích ze sedla Scheiben na Velký Ostrý, zakončení v Hamrech	PENZION HABR	603 894 139
20.–21. 1.	REPUBLIKOVÉ KVALIFIKAČNÍ ZÁVODY (RKZ) ŽÁKŮ ve slalomu a obřím slalomu	TJ SA ŠPIČÁK/SKI&BIKE ŠPIČÁK	376 397 567
27.–28. 1.	ROSSIGNOL DEMO TOUR – testovací akce značky Rossignol	SKI&BIKE ŠPIČÁK	376 397 567
3. 2.	ZLATÁ LYŽE ŠUMAVY – závod v běžeckém lyžování, klasicky, tříčlenné štafety...	SC PLZEŇ/BELVEDÉR	739 389 513
4. 2.	VELKÁ CENA PLZNĚ – závod v běžeckém lyžování, volným stylem (kategorie mužů pojede 30 km), závody též pro žactvo a dorost	LK ŠKODA PLZEŇ/HOJSOVA STRÁŽ	603 233 961
10. 2. 13:00	ESKYMÁCKÁ OLYMPIÁDA – sportovně-zábavné odpoledne pro děti i rodiče pořádají tradičně hojsovečtí hasiči	SDH H. STRÁŽ/HASIČSKÁ ZBROJNICE	376 361 227
17. 2.	VEŘEJNÝ ZÁVOD LYŽAŘSKÉ ŠKOLY SNĚŽENKY A MACHŘI	SK ARNIKA PLZEŇ/SKI&BIKE ŠPIČÁK	376 397 167
3. 3.	ŠPIČÁCKÝ PĚTIBOJ	SKI&BIKE ŠPIČÁK	376 397 567
10. 3. 14:00	JÍZDA PŘES LOUŽI – tradiční akce, překonání velké louže na čemkoli, nájezdy se zkracují...	SKI&BIKE ŠPIČÁK	376 397 167
24. 3.	ŠUMAVSKÝ POHÁREK – veřejný závod	SK ARNIKA PLZEŇ/SKI&BIKE ŠPIČÁK	604 204 434

DLOUHODOBÉ AKCE, VÝSTAVY A EXPOZICE NA ŽELEZNORUDSKU

- JEŽÍŠKOVA POŠTA – již tradičně otevírá v Železně Rudě svoji kancelář, aby mohla stvrdit doručení vánočních přání Ježíškovi od nejmenších až po rodiče, babičky a dědečky.
Adresa: Ježíškova pošta, ITC, 1. máje 12, 340 04 Železná Ruda. Od 1. 12. do 17. 12. 2017.
- NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM ŠUMAVY, ENVIRONMENTÁLNÍ CENTRUM ŽELEZNÁ RUDA A TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM – 1. máje 12, Železná Ruda. Naše expozice – historie lyžování, bobr evropský, čáp černý, jelen lesní, byliny a houby, expozice šumavských lesů, geologie a geomorfologie.
- MUZEUM ŠUMAVY, pracoviště Železná Ruda – Javorská 154, Železná Ruda, expozice sklářství, hamernictví, lidový nábytek
- HISTORICKÉ MOTOCYKLY – stálá expozice v muzeu v „Zámečku“ v Železně Rudě.
- PIVNÍČKOVO A KŘEMELNÍČKOVO KRÁLOVSTVÍ – provozní doba: XI–XII: mimo provoz, I–IV: St, So, Ne, 10–16 hod., tel.: 737 441 332

Upřesnění k akcím, případně jejich doplnění naleznete v Železnorudském zpravodaji nebo na www.sumava.net/itcruda/, ITC Železná Ruda, tel./fax: 376 397 033, e-mail: itcruda@sumava.net

Změna programu vyhrazena.

Vánoční koncert

27.12. v 18.00

v Železné Rudě v kostele

Srdečně vás zve

Železnorudský smíšený sbor

a dirigent M.Červenka

P F 2018

Přejeme všem krásné vánoční svátky.

Elvira Červená

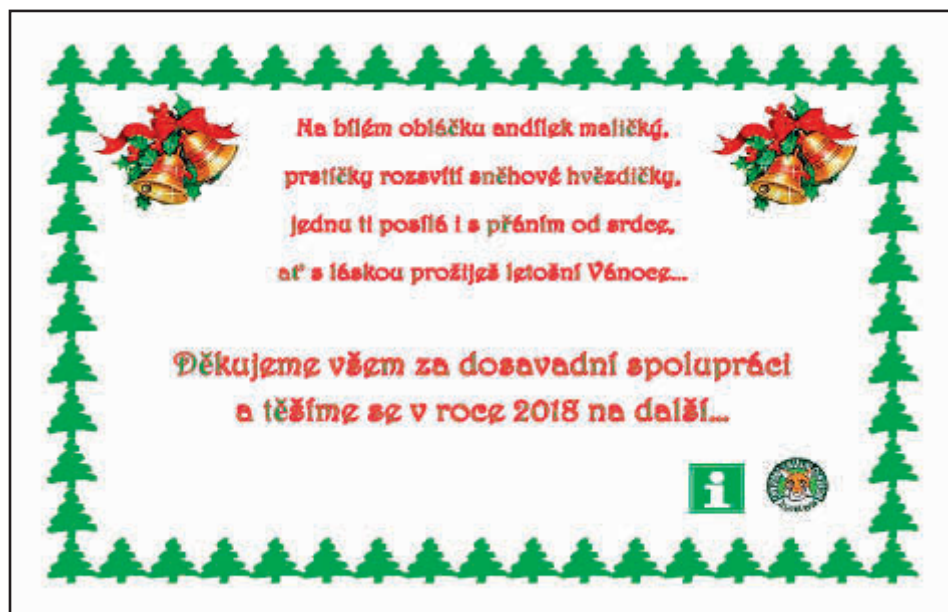
11.
**INTERNATIONALER
WEIHNACHTSMARKT**
3. ADVENT
17. Dezember 2017
12:00 Uhr – 20:00 Uhr
**BAYERISCH EISENSTEIN
DORFPLATZ**

Internationale Schmankerl aus
Deutschland, Tschechien, USA, Thailand, England,
Mongolei, Schweiz, Belgien, Mexiko & Norwegen!

* Schmuck * Strickwaren * Wollengel * Bienenwachskerzen * Kunsthandwerk *

12:00 Uhr Eröffnung durch die Eisensteiner Weisenbläser
15:00 Uhr Weihnachtsaufführung der Kindergartenkinder
16:30 Uhr Besuch vom Weihnachtsmann aus den USA

ITC informuje

Akce konané v období od 14. 12. 2017. do 5. 1. 2018

- 14. 12. 2017** **Česko a Bavorsko zpívají vánoční koledy koledy, od 18.30**
Před hraničním nádražím Alžbětín – Bayerisch Eisenstein
Změna Akce přesunuta z 13. 12. na 14. 12. 2017!!!
- 17. 12. 2017** **Mezinárodní vánoční trh – 10. ročník**
- tradiční vánoční trh, hudba a zpěv, národní speciality z celého světa...
- 17. 12. 2017** **Adventní koncert v kostele Hojsové Stráži, od 17.00**
Zpěv a varhany Collegium Musicum Staňkov
- 24. 12. 2017** **HOJSOVKA SOBĚ – nejen vánoční koledy zazpívá „Štědrovečerní hojsovecký orchestr“**
- 27. 12. 2017** **Vánoční koncert v kostele v Železném Rudě od 18.00**
- srdečně zve Železnorudský smíšený sbor a dirigent M. Červenka
- 30. 12. 2017** **Sjezd z Pancíře na historických lyžích – Sjezd v historickém oblečení na historických lyžích, Start vrchol hory Pancíř, cíl na Vajsově louce na Špičáku /prezentace před bývalým hotelem Hrnčír 9.00 – 10.00, hromadný výstup na start od chaty Pancíř, start prvního závodníka 12.00, slavnostní vyhlášení na hotelu Sirotek 14.00 – 15.00/**
- 30. 12. 2017** **Světlušky, od 17.00**
Předsilvestrovské večerní lyžování a další program pro nejmenší lyžaře a jejich rodiče, sjezdovka Sirotek
- 30. 12. 2017** **Železný pašerák – 6. ročník, od 17.00**
Otevřený večerní skialpinistický závod na Pancíř, start u dolní stanice lanovky na Hofmanky
- 31. 12. 2017** **Silvestrovský sjezd s pochodněmi, od 17.00**
Tradiční silvestrovský sjezd nejprudší špičácké sjezdovky Šance, s pochodněmi budou sjíždět členové HS a šumavští lyžaři
- 31. 12. 2017** **Půlnoční silvestrovský běh, od 23.00 – akce, bez které by nebyl na Hojsovce Silvestr**